

Sinds het verschijnen van zijn boek *Het Edelhart* (2010) staat Rob Borst definitief op de kaart als grofwildautoriteit.

IN GESPREK MET ROB BORST

Tekst: Reinier Broeks

Rob Borst (1970) werkt als senior-adviseur natuurwetgeving en faunabeheer bij IPC Groene Ruimte (Innovatie en Praktijk Centrum) op Schaarsbergen, bij Arnhem. Op zijn kantoor is het interview nog maar net begonnen of Rob loopt al naar het white board. In een oogwenk schetst hij hoe de jacht georganiseerd is. De jacht als economisch en ecologisch systeem, als sociale samenhang. De jacht als essentieel onderdeel van ons bestaan; als middel welteverstaan. Zeker niet als doel.

Zijn vader en grootvader waren broodstropers. Rob weet niet beter dan dat zij het poldegebied tussen Zoeterwoude en Waddinxveen afstroopten om de hongerige mondjes thuis te voeden. Rob heeft gebroken met die traditie en werd het 'zwarte schaap' van de familie. Een eigen keuze maar ook een gevolg van de tijdgeest. Wet- en regelgeving, een sterk uitdijende infrastructuur en verstedelijking, gecombineerd met veel meer sociale controle, heeft de traditionele stroper in hem snel doen verdwijnen.

Rob heeft inmiddels een aardige staat van dienst. Elf jaar geleden is hij bij IPC gestart als hoofdinstructeur boombeheer. Hij heeft

in de jaren daarna samen met een collega de opleidingen European Tree Worker en Tree Technician opgezet. Rob is verantwoordelijk voor tal van publicaties, onder andere in *Capreolus*, het verenigingsblad van de Vereniging Het Reewild. Hij heeft het Deltaplan Reeën (2011) bedacht (pagina 101 e.v. jubileumboek VHR) en inmiddels gepresenteerd. Hij is (mede-)auteur van *Grofwildbeheer in de Praktijk* en levert momenteel een flinke bijdrage aan nog te verschijnen boeken over wilde zwijnen en reeën. Sinds het verschijnen van zijn boek *Het Edelhart* (2010) staat Rob definitief op de kaart als grofwildautoriteit.

Je jaagt in binnen- en buitenland. Je hebt een baan in en om de natuur. Je hebt aanzien als grofwildspecialist. Je hebt boeken geschreven. Wat wil je eigenlijk nog meer?

Ik ben heel ambitieus, maar niet als het gaat om carrière maken. Het gaat mij er meer om dat ik mijn visie uit kan dragen: ik wil, dat wanneer ik klaar ben met jagen, jagen weer een vak is geworden. En om dat nog eerder te kunnen realiseren zou ik wel directeur willen worden van de directie Faunabeheer Nederland (red.: een organisatie die nog niet

“Schouderhoogte rond de 165 cm, wat heimelijk in gedrag, neemt de omgeving steeds goed in zich op, heeft trekken van een plaatshert, heeft een stevig geluid wanneer hij aan het burlen slaat.”

bestaat). Ik ga voor een beheersbare en gezonde fauna als noodzakelijk onderdeel van onze samenleving. Daar moeten we voortdurend aan blijven werken. Ik voorop.

Je zei net dat jagen weer een vak moet worden. Dat is nogal een stevige uitspraak want indirect zeg je daarmee dat dat nu niet het geval is.

Wat ik daar eigenlijk mee wil zeggen is dat jagers zichzelf tekort doen. Ze dragen niet goed uit dat ze vakmensen zijn. Jagers zijn te onderdanig. Daardoor worden jagers vaak niet serieus genomen en heeft jagen nog

die slechts voor een heel klein deel naar het beheer gaat. In de ogen van Rob heeft de natuur het meeste baat bij beherende jagers. Dat zijn jagers die jacht zien als onderdeel van en als middel voor beheer. Die werken met een afschotplan en schieten in eerste instantie niet voor de trofee. Wordt er volgens zo'n beheerplan gewerkt, dan is het resultaat na een paar jaar meestal een gezonde populatie met, voor de liefhebbers, mooie grote(re) trofeeën.

Je gaat vaak de discussie aan en probeert anderen op basis van kennis en ervaring van je ideeën te overtuigen.

In jouw visie ziet de jacht er anders uit dan zoals die nu is georganiseerd. Wat moet er anders?

Allereerst moet het imago van de jacht veranderen. Aan het imago moet van bovenaf worden gewerkt. Ik hecht sterk aan de IUCN (International Union of Conservation of Nature). Op Europees niveau is onder andere de IUCN bezig het wise use-principe voor het voetlicht te brengen met als uitgangspunten PEOPLE, PLANET, PROFIT. Wise use is te vertalen naar een wat oubollige uitdrukking: goed huisvaderschap. Zo zouden jagers naar hun veld moeten kijken. En verder gaat het

Rob probeert anderen op basis van kennis en ervaring van ideeën te overtuigen.

Foto: Reinier Broeks

steeds weinig draagvlak in de samenleving. Er zit geen eenheid in de sector. Een manier om dat te realiseren is het opzetten van een jachtgilde met een gildesysteem. Van leerling via gezelschap naar meester. Zo zou het moeten zijn. De trekker overhalen is redelijk oninteressant. Weten waarom je de trekker overhaalt, waarom je juist op dat moment dat dier schiet. Hoe past dat in het natuurlijke systeem? Daar gaat het om.

(Een beetje voor zich uit starend) Weet je, het is allemaal wat te gemakkelijk geworden. De jachtopleiding leidt op voor het wettelijk verplichte deel, niet voor de praktijk. Je haalt je jachttakke, koopt een geweer, een doos kogels en je mag voor de wet een hert schieten. Daar doe je jezelf, de sector en bovenal het wild tekort mee. Door het systeem zijn de hedendaagse jagers consumerende jagers geworden.

Er zijn volgens Rob veel consumentjagers. Deze groep jagers staat aan de zijlijn en draagt slechts nog voor een klein deel bij aan het beheer. Ze helpen het afschot realiseren en brengen een geldstroom op gang

Ja, ik heb over veel dingen nagedacht en ze grondig uitgezocht. Ik discussieer liever op basis van feiten dan op basis van emotie. Dan heb je hooguit discussie over hoe de gegevens tot stand zijn gekomen of hoe gegevens zijn geïnterpreteerd. Maar voor het praktische deel van het jagen gaat die vlieger lang niet altijd op. Wanneer bijvoorbeeld in het veld een nieuwe kansel geplaatst moet worden, dan leidt dat vaak tot flinke discussies op basis van emotie. Niet op basis van feiten. Moet de kansel langs de wissel staan? Vrij in het veld of juist met de rug tegen het bos aan? Hoe waait de wind meestentijds? Wat zijn voorkeursmomenten om aan te zitten? Wordt er veel geberst? Rijdt de jager liever veel door het veld? Moet het wel een slaapkansel zijn of juist een kale hoogzit? Alles is echter afhankelijk van de methode van bejaging door de groep en de behoefte van de individuele jager. Zeker geen exacte wetenschap. Dat maakt jagen nou zo boeiend.

over het economisch nut van de natuur. Wereldwijd is dat heel duidelijk terug te vinden in het beschermen van zeeschildpadden, de Afrika-jacht, maar dan dichterbij, in Duitsland ook. Daar is de jager verantwoordelijk voor wildschade. Zijn pacht wordt ingezet voor verbetering van de leefomgeving van mens en dier en de jager mag oogsten. Zo draagt de jacht bij aan het ecologisch, economisch en sociaal maatschappelijk nut. In gewoon Nederlands: ik jaag omdat ik een bijdrage wil leveren aan een gezonde wildstand, een gezond landschap en een gezonde sociale leefomgeving. Het gaat uiteindelijk om het welzijn van mens en dier.

Met deze uitspraken reduceert Rob de jacht tot een deelgebied van één groot (Europees) ecologisch systeem. Hij verwijst nog naar een Oostenrijks boek, reeds geschreven in 1996, Jagd und Nachhaltigkeit. Een standaardwerk over de plaats van jacht in het ecologische systeem. De jacht is een vorm van landgebruik die direct ingrijpt op de biologische veelzijdigheid. Bijvoorbeeld de opbouw van wildsoorten, hun genetische

veelzijdigheid en populatie als ook de ouderdomsstructuur. Het gaat er Rob niet om dat iedere jager ook ecooloog wordt, maar de jager moet wel snappen dat wanneer hij een hert of een hinde schiet, dat verschillende gevolgen heeft. Rob wil dat jagers bewuste jagers worden.

Om gemakkelijker aan het wild te komen wordt de roep om meer en betere hulpmiddelen steeds sterker. Wat vind jij van nacht-zichtrichtkijkers en geluiddempers?

Ik geloof niet in substantiële toename van de kwaliteit en de kwantiteit van het afschot door het gebruik van hulpmiddelen. Op de aanzitplek is er na het schot altijd verstoring; met of zonder geluiddemper. Een overweging zou eerder moeten zijn om de jachtmethode aan te passen op het gedrag en leefwijze van het wild. Niet nog meer spullen aanschaffen. Dat gaat je op den duur belemmeren. En dat een geluiddemper werkt, is een fabeltje. Het heeft geen nut. Het is

een omgevingsussertje. Bij het wild ontstaat sowieso onrust wanneer er onbekende dingen zijn. Vreemde zaken die ze niet kunnen plaatsen. Om rust te krijgen in het veld heb je meer aan het inbouwen van routines, zekerheid voor het wild. Voer op dezelfde tijd. Rijd zoveel mogelijk dezelfde routes met dezelfde auto en blijf zoveel mogelijk op het pad.

Je vindt dat de jager meer naar zijn omgeving moet kijken zoals het wild dat doet. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Hoe doen we dat en wat levert het ons op?

Neem het hert als voorbeeld. De basisbehoefte van een hert is in heel Europa gelijk. Maar hoe een hert zijn gebied benut, is steeds weer anders. Door het terrein goed te lezen kun je een goede inschatting maken van hoe het wild leeft. Binnen twee weken kun je dat in je gebied al heel aardig in de gaten hebben. Punt is echter dat jagers vaak zwijpendingen doen wanneer ze achter her-

ten aangaan. Vanaf de hoogzit gaan wachten tot er roodwild op de voerwei komt heeft nauwelijks zin. Roodwild komt niet gauw naar het afschotweide, maar is veel eerder te vinden in open bossen. Kijk naar het gedrag van het dier en ga jagen met dat gedrag als uitgangspunt. Wat het je oplevert is dat je minder lang hoeft aan te zitten en eerder tot schot komt.

Rob heeft in het veld laten zien wat voor sporen het wild allemaal achterlaat. Iemand moet je er op attent maken, anders loop je er zo aan voorbij. Aangevreten beukenboompjes, kleine wissels, hoofdwissels, schuurbomen, veegschade, vraatschade, zoelplaatsen, daginstanden, bronstplaatsen, oude werpketels, Rob heeft alles laten zien maar vooral aangetoond dat wanneer je door de ogen van het wild kijkt, de kans op een bewuste ontmoeting veel groter is. 🐾

De IUCN streeft ernaar om de integriteit en de diversiteit van de natuur wereldwijd te beschermen en het behoud van natuurlijke hulpbronnen en de ecologische en sociale duurzaamheid van elk gebruik daarvan te bevorderen. De Nederlandse tak, de IUCN NL, stelt zich ten doel om, vanuit de specifieke Nederlandse situatie en context, bij te dragen aan het behoud en een verantwoord beheer van de natuur en de natuurlijke hulpbronnen in internationaal perspectief, zich baserend op de visie, missie en het beleid van IUCN.

Foto: Paul Borst

- advertentie -

Wildleven en Nijweide Jachtreizen

Aanzit-jacht en drukjacht - Zwart-, ree-, dam- en roofwild

Jagen in de omgeving van Jachthuis Wildleven bij Idar Oberstein en Berlijn. 3500 ha. Jagen op zwart-, ree-, dam- en roofwild. Nederlandse jachtheer. Verblijf en maaltijden in Bed & Breakfast Wildleven.

3 dagen aanzit voor € 329,-. Afschot volgens prijslijst. Drukjacht va. €250,-/dag, incl. afschot.

www.nijweidejachtreizen.nl en www.wildleven.nl. tel. +31 6 12048954 of +31 6 34703992

